

Moet het wilsterflappen verboden worden?

Naar aanleiding van een artikel in het Nieuwsblad van het Noorden zijn er in de Kamer vragen gesteld t.a.v. het vangen van goudplevieren. Aan de minister van Landbouw werd gevraagd de gehele vangst met netten te verbieden. De minister heeft op zijn beurt de Jachtraad om advies gevraagd, waarbij overigens reeds werd gesuggereerd dat dit college het verbod maar moest steunen. In de Leeuwarder Courant verschenen inmiddels twee artikelen over dit onderwerp en het doet ons groot genoeg te zien dat dit blad het niet schuwt om ook de andere kant van deze zaak te laten zien. In het ene artikel verklaarde de voorzitter van de Bond van Friese Vogelwachten, de heer Sj. Span, dat het wilsterflappen geen gevaar betekende voor

de goudplevierenstand, en dat er van massavangst zelden of nooit sprake is. Het tweede artikel is zo mogelijk nog interessanter, aangezien hierin een bij uitstek deskundige aan het woord is. Op zaterdag 15 januari werd dit stuk geplaatst, waarin de heer O. Eenshuistra uit Leeuwarden veel belangrijke feiten levert. De heer Eenshuistra is zelf een verwoed vogelvanger, al vangt hij ook uitsluitend om te ringen. Hij heeft zich daarnaast speciaal verdiept in de goudplevier; hij verzamelt alle publicaties over wilsters, hij reist naar het buitenland om informatie te verkrijgen en hij is zelfs bezig aan een boek over deze vogel.

Enkele uitspraken van deze praktijkman zijn belangrijk. Hij schat het aantal goudplevieren dat in Nederland wordt gevangen op niet meer dan vier- tot zeven-duizend per jaar. (De Kamerleden

spraken over 20.000 en de journalist Wim Dussel over 40.000). Eenshuistra zegt hierover: „Indertijd werden er per jaar wel eens 20.000 goudplevieren in Nederland gevangen. Dat was zo ongeveer tussen 1950 en 1960. Hoewel het goudplevierenbestand daar allerminst onder geleden schijnt te hebben. Het aantal vangsters was toen ook nog meer dan het dubbele van thans.” De heer E. lacht om de uitlating van de Kamerleden dat „de bezwaren van de natuurbeschermers tegen het op grote schaal vangen... aanmerkelijk zwaarder dienen te wegen dan de bedrijfsbelangen van de vangsters van goudplevieren.” E. antwoordt hierop „Een goudplevier brengt zestig cent op. Wie geluk heeft vangt er tien, misschien een enkele twintig op een dag. Hij verdient dan met zijn wilsterflapperij dus zes tot maximaal twaalf gulden. Iemand die het flappen als bedrijf uitoefent is een even grote dwaas als iemand, die door met de hengel in het Van Harinxmakanaal op brasem te vissen in zijn onderhoud tracht te voorzien. Wat dat betreft hadden de Kamerleden toch wel wat intelligenter mogen vragen”. De heer E. geeft nog interessante gegevens over zijn eigen vangsten. In de 1343 maal dat hij in de laatste tien jaar met zijn net sloeg, ving hij 2951 wilsters, gemiddeld 2,2 per keer. Van elke zes maal dat hij er op uit trekt, vangt hij één keer geen enkele vogel.

Naast deze gegevens kennen wij de uitspraken van bv. Span en onze eigen medewerker Waidman over de enorme aantallen goudplevieren die ons land op de trek aandoen. Hoeveel procent wordt daarvan geoogst? Hoeveel procent elders? Welke natuurlijke sterfte treft de vogels alerze naar hun broedterreinen terugkeren? Hoe staat het met de broedmogelijkheden en de voorkomende aantallen? Zijn hier gegevens over bekend, of tast men internationaal in het duister? Alleen wanneer men met bovengenoemde gegevens op tafel komt, kan men spreken over de jacht op en de vangst van goudplevieren. Wanneer men de recreatie van een kleine groep wil aanvallen, dan dient men dit te doen met overtuigende bewijzen. Het is te hopen dat onze Minister, alvorens hij een uitspraak doet, zich zal laten leiden door de gegevens die

nuchtere wetenschapsmensen hier of elders hem zeker zullen kunnen verstreken. Het is ook te hopen dat onze Jachtraad zich niet bij voorbaat zal aansluiten bij het ongevraagde advies om ook in dezen maar toe te geven. (tot zover overgenomen uit „De Nederlandse Jager” jrg. 77, nr. 3 — 4-2-1972, pag. 70). In „Vanellus” (jrg. 25, no. 1, 1972, pag. 7-11) reageert de redactie ook op de vragen die de kamerleden Wieringa en Koning aan de minister van Landbouw en Visserij stelden. Tevens wordt de brief, die namens de besturen van de goudplevierenvangsters van Nederland (ondertekend door H. F. Arents, Amsterdam en O. Eenshuistra, Leeuwarden) aan de dames en heren leden der Tweede Kamer werd gericht, volledig gepubliceerd. D. Westra schrijft in zijn artikel „Het wilsterflappen in discussie” o.m. „misschien zouden zelfs wegen kunnen worden gevonden om, zoals reeds eerder onder auspiciën van het voormalige ITBON plaats vond, de flappers per vogel een premie uit te betalen voor het ringen en loslaten van de vangst”. Het aantal vergunninghouders was voor het jaar 1971 totaal 43. Zie ook „Onze vogels”, jrg. 33 (1972), nr. 2.

Wie helpt ons?

Er verschijnen ieder jaar zaken- en beroepenlijsten de „Gele Gids - Gouden Gids”. Voor de verzending van proefnummers van „Het Vogeljaar” zouden wij gaarne in het bezit komen van deze gidsen uit andere delen van het land. Wie er kan missen en ons toezenden wil zich wellicht eerst even in verbinding stellen met onze administrateur de heer J. Dekker, Prins Bernhardlaan 2 te Ede, tel. 08380 - 1 06 74, omdat wij anders misschien van bepaalde boeken dubbele ex. zouden ontvangen, hetgeen onnodig is. Over 1971/1972 zoeken wij de volgende gidsen: Alkmaar, Amstelveen, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Beverwijk, Delft, Dordrecht, Eindhoven, Gouda, Groningen, 's Gravenhage, Haarlem, Hengelo, Leeuwarden, Leiden, Midden-Brabant, Noord-Limburg, Nijmegen, Rotterdam, Rijnmond, West-Brabant, Zaandam, Zeeland, Zuid-Limburg en Zwolle.

J.T.

Afwijkend gekleurde pimpelmees

Op 8, 9, 14 en 15 januari 1972 nam ik in de tuin in Utrecht een afwijkend gektekende pimpelmees waar. De vogel was even groot als een pimpelmees en leek daar ook op het eerste gezicht op. De vogel had echter geen blauw petje, maar een lichtgrijs petje op het midden van de kop en dat zeker een derde kleiner dan bij de pimpelmees was. De rest van de kop was wit, terwijl de zwarte oogstreep hierdoor duidelijk opviel. De onderzijde was geel met een helder witte plek tussen de poten.

• H. S. Lichtenbeld, *Valparaisodreef 47, Utrecht.*

Bastaardering van pimpelmees

Zondag 5 december 1971, 's morgens om 10 uur, werd door mevrouw A. Sunier-Beijer, mijn vrouw, een mees gezien op een door haar in onze vogelkers opgehangen vetbol. Het vogeltje deed haar denken aan een azuurmees. Maandag 6 december, 's middags tegen half vijf, zag zij hetzelfde meesje weer op dezelfde vetbol. Op 7 en 8 december werd het vogeltje niet alleen door mijn vrouw, maar ook door mij, eerst met het blote oog en daarna door een kijker, goed gezien. Ondertussen hadden wij kennis kunnen nemen van het artikel over Pleske mezen van G. Frank en K. H. Voous in „Limosa”. (jrg. 42, 1969, pag. 201-205). In dit artikel wordt o.a. opgemerkt, dat de individuele variatie van de Pleske mezen zeer groot is.

In het broedgebied van de azuurmees en de pimpelmees in Centraal en Oost Rusland, waar bastaardering van deze soorten voorkomt, is de pimpelmees trekvogel. Het ligt voor de hand aan te nemen, dat het door mijn vrouw waargenomen vogeltje op de trek naar het overwinteringsgebied, in casu hier bij ons, meegekomen is. Mijn vrouw en ik menen uit de volgende beschrijving te kunnen opmaken dat wij met een Pleske mees (bastaard van pimpel- en azuurmees) te doen hebben gehad: vrijwel het gehele lichaam heeft een kleur als het geel van een pimpelmees, maar dan wit „bestoven”; staart vrij lang; grijzig schedelkapje; smalle donkerblauwe oogstreep;

dun donkerblauw ringetje om de hals; witte nekvlek. Hangend aan en pikkend van een vetbol, deed het zich, op het eerste gezicht voor, als een lichtgeel donzen balletje.

Onze buurman de heer R. W. de Bie, amateur-ornitholoog, werd door ons gewaarschuwd en kon de mees ook een aantal malen goed zien. Op 15 december hebben nog twee amateur-ornithologen, de heren K. Bakker en R. van Rossum, het vogeltje vanuit ons huis kunnen zien.

• Dr. A. L. J. Sunier, *oud-directeur van „Artis”, Smutslaan 4, Baarn.*

Het Vogeltrekstation, Arnhem is van mening dat dit najaar bijzonder veel mezen ons land zijn binnengekomen. Zij ontvingen reeds 30 terugmeldingen uit ons land van in Oost-Duitsland, Polen, en de Baltische landen geringde kool-, pimpel- en zwarte mezen.

Purperkoeten

Op 20 november jl. hebben wij nabij de Maas, tussen Grave en Katwijk bij de zgn. Ganzenorgel, een purperkoet waargenomen. Ondergetekende was op deze dag met nog drie andere gastjagers op deze plaats. De purperkoet zat om ± 15.00 uur op een weilandje nabij een riet- en biezenveld op ± 30 m van ons verwijderd, zodat een redelijke observatie mogelijk was. Op de terugreis, om ± 16.00 uur, zat hij op ± 10 m vanaf de auto. Nogmaals hebben wij de vogel volledig kunnen observeren. De omschrijving kwam grotendeels overeen met die uit de „Vogelgids”, vertaald en bewerkt door Mr. J. Kist. Staande was de houding echter bijna verticaal; de kleur mooi lichtblauw en de poten niet rood, maar kastanjebruin.

Terugkomende op de houding kan nog vermeld worden dat de eerste indruk van ons was, dat de vogel niet geheel fit was. Dit bleek geheel anders toen ik de auto verliet. De purperkoet vloog direct op en verdween in het rietveld. Het opstijgen was veel vlotter dan van een meerkoet.

• A. Dijkstra, *Vondellaan 77, Arnhem*

Op 16 november jl. namen de heren H. H. Beijnen en jachttopziener van Zoelen te Beusichem een purperkoet

waar langs de Oude Rijkstraatweg te Culemborg.

• *J. Middelhoven, Waldeck Pymont-dreef 8, Culemborg*

De Commissie voor de Nederlandse Avifauna heeft de waarnemingen van 16 en 20 november niet kunnen accepteren (zie ook jrg. 19, pag. 492). Op 29 december 1971 vond R. van der Sijden een dode purperkoet (verm. ♂) op het eilandje van de Flevocentrale bij Lelystad. Deze had een poot en tenen gebroken en had zich vermoedelijk doodgevlagen. De vogel werd geprepareerd door de heer L. Kies. (med. A. Smit).

Het Balgzand

De bewaking van het Balgzand werd dit jaar waargenomen door de nieuw opgerichte Vogelwacht Wieringen, aangezien de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels steeds meer moeite ondervindt, een geschikte bewaker aan te trekken.

Alhoewel het Balgzand door zijn lengte moeilijk te bewaken is, menen wij toch redelijk daarin geslaagd te zijn. De dertien vogelwachters bewaakten de schorren van begin april tot eind juni.

Op 30 mei werd een telling gehouden. Hierbij liepen vijf tellers in linie over de schorren, zodat de verstoring zo kort mogelijk duurde. Het resultaat was:

1e schor:	5185 nesten van
	kokmeeuwen
	268 nesten van visdieven
±	70 dode kokmeeuwen
2e schor:	543 nesten van
	kokmeeuwen
	90 nesten van visdiefjes
	4 nesten van scholeksters
	1 klutenest
±	120 dode kokmeeuwen
	200 vernielde
	kokmeeuwnesten
	14 dode visdiefjes
3e schor:	10 nesten van
	kokmeeuwen
	9 nesten van visdiefjes
	5 nesten van scholeksters
	10 nesten van kluten,
	aanwezig 27 oude
	vogels

De schade op het tweede schor werd vermoedelijk veroorzaakt door een wezel of een hermelijn, aangezien alle dode vogels in de nek doodgebeten waren, en niet uitgevreten. Het ter plaatse

groeïende hoge gras biedt voldoende dekking voor deze predatoren.

In het begin van het broedseizoen werden op het derde schor 30 à 40 uitgevreten kluteneieren gevonden, vermoedelijk werk van ratten. Deze worden bestreden. De broedresultaten van de kluten waren slecht. Op 26 juni telden wij op het derde schor 107 volwassen kluten, waarbij slechts twee pulli.

• *Secr. Vogelwacht Wieringen, K. Hos, Westerlanderlaan 9, Hippolytushoef*

Prof. Dr. Rudolf Drost overleden

Op 3 december 1971 overleed in Oldenburg, waar hij op 19 augustus 1892 ook geboren werd, prof. dr. Rudolf Drost. Hij was van 1924 tot 1958 leider van de Vogelwarte Helgoland. Door het vogelringonderzoek en de gemeenschappelijke problemen van de zeevogelbescherming was prof. Drost, die ongeveer van 1958 tot 1969 voorzitter van de Duitse sectie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming was, zeer met de ornithologen in Nederland verbonden en bevriend.

Talrijke publicaties, o.a. over de vogeltrek, over de biologie van de zilvermeeuw en uitwerkingen van ringgegevens, getuigen van zijn veelomvattende wetenschappelijke bezigheden. Gedurende de laatste jaren hield prof. Drost zich in een park in Wilhelmshaven bezig met de biologie van het waterhoen, helaas zonder de verkregen gegevens zelf te kunnen uitwerken.

De bezigheden van prof. Drost werden overschaduwd door de oorlogshandelingen en in 1945 moest de Vogelwarte Helgoland het eiland verlaten. Pas in de herfst van 1947 vond het instituut een nieuw gebouw in Wilhelmshaven. Op Helgoland konden eerst in 1953/1954 de ornithologische bezigheden weer hervat worden. Toen het Institut für Vogelforschung „Vogelwarte Helgoland” in 1966 een nieuw en groter gebouw in Wilhelmshaven betrekken kon was dit ook mede te danken aan de bijzondere verdiensten van de overledene.

Prof. Drost beheerste ook het oostfriese/oldenburgse dialect en hij hield in deze taal wel ornithologische voordrachten. Zelfs het dialect van Helgoland, een voor vreemdelingen moeilijk te leren taal, was hem eigen.

Bewaking Engelsmanplaat

Naar aanleiding van het artikel in de „Leeuwarder Courant” van 17 juli 1971 en de daaropvolgende mededeling in „Het Vogeljaar” (jrg. 19, pag. 573) waarin aangedrongen wordt op bescherming van de broedvogels van de Engelsmanplaat schreef de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee op 6 januari 1971 een brief aan het Ministerie van Financiën, Directeur der Domeinen te Den Haag: De vereniging verlangt een permanente bewaking van 1 mei t/m 31 juli gecombineerd met een duidelijke bebording. De vogelkolonie is over ± 75 ha verspreid (voornamelijk de noordzijde met de kleine stuifduintjes). De plaat is bij normaal hoogwater ± 200 ha groot en bij extra hoogwater ± 75 ha. Het grootste gevaar is het bezoek van vissers en jachtjes aan de plaat. Maar ook de sport van het wadlopen veroorzaakt verstoringen.

Mede omdat een gemeentelijke indeling van dit deel van de Waddenzee nog steeds niet heeft plaatsgevonden bescherming door middel van een bestemmingsplan daardoor niet mogelijk is lijkt het van belang dat een natuurbeschermingsinstantie met dit beheer wordt belast. De Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee is bereid om zich met zulk een taak te belasten.

J.T.

Regering van Italië: waar blijft uw verantwoordelijkheidsgevoel?

Mary Pos (mevr. M. Dowdeswell-Pos, Dr. Frederik van Eedenweg 11, Bussum) heeft met medewerking van Italiaanse dieren- en vogelliefhebbers, een brief aan de Italiaanse regering gericht waarin zij met klem wijst op de vreselijke vogelvangst in Italië. Deze vogelvangst (geschat op een jaarlijkse vangst van 40 miljoen vogels) wekt in andere landen, vooral van daar waar de trekvogels vandaan komen, grote afschuw.

De, door Marisa van de Hel in het Italiaans vertaalde, brief werd op 7 pagina's gestencild zodat men er in brede kring kennis van kan nemen.

Hebt u Italiaanse relaties en/of adressen dan zal mevr. Dowdeswell u gaarne enkele exemplaren van deze brief toe-

zenden. Mary Pos beijvert zich zeer om de vogelbeschermingsgedachte in de Zuid Europese landen (vooral Spanje en Italië) zo breed mogelijk uit te dragen.

J.T.

Achteruitgang van de kerkuil

In 1971 konden totaal 35 nieuwe broedplaatsen van de kerkuil achterhaald worden, die nog niet bekend waren. Van de vroegere broedplaatsen werden er tijdens bezoeken in 1970 en 1971 niet minder dan 183 verlaten aangetroffen, waarvan zeker 26 in het laatste seizoen. Uit de inventarisaties is gebleken dat er dit jaar vier maal zoveel broedplaatsen werden verlaten als dat er nieuwe nestgelegenheden werden betrokken. Als de achteruitgang in dit tempo doorgaat zullen er over 10 à 15 jaren in Nederland geen kerkuilen meer broeden... Omdat de vorig jaar gepubliceerde taxatie van ± 300 broedparen in ons land inmiddels al te hoog kan zijn is het mogelijk dat het toekomstbeeld nog somberder is. Het afgelopen broedseizoen is voor de kerkuilen over het algemeen zeer gunstig verlopen. In 1971 vlogen gemiddeld 4,2 jongen per nest uit, tegenover 2,4 in dezelfde nesten in 1970. Afgelopen jaar was een muizentopjaar. Eén paar broedde 3 maal achtereen. Er werden in 1971 weer tenminste 130 kerkuilen geringd. Wij vragen ons af of het ringen van vogels die steeds zeldzamer worden niet beter nagelaten kan worden. Het is reeds bekend dat zij voor het overgrote deel in ons land standvogel zijn.

Gedurende strenge winters zouden kerkuilen gevoerd moeten worden met slachtafval of pas gestorven kuikens.

De heer Braaksma (Stafafdeling Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer, J. M. Kemperstraat 3, Utrecht, tel. 030-51 18 91) biedt graag zijn hulp aan om als bemiddelaar tussen wintervoeders en plaatselijke uilenkenners te fungeren. Het is dus zaak in het broedseizoen voor voldoende nestgelegenheden te zorgen (zie jrg. 19, pag. 434) door het aanbrengen van kasten (de bestaande premieregelingen vormen een extra aansporing) en in de strenge winters onze kerkuilen door bijvoeren te behoeden voor verhongering.

J.T.